

WERKEN AAN KLIMAATNEUTRALE GLASTUINBOUW

Afgelopen december werd het vernieuwde EnergieAkkoord (2021 - 2025) van Greenport West-Holland ondertekend door ruim vijftig partijen. Binnen Greenport West-Holland werken ondernemers, kennisinstellingen en overheden samen aan een vitale en duurzame toekomst voor de regionale glastuinbouw. De energietransitie is daarbij één van de grootste uitdagingen. “Het EnergieAkkoord is een mooi platform om samen te werken aan een klimaatneutrale glastuinbouw”, vertelt programmaregisseur Nico van Ruiten..

Tekst: Wendy Venhorst, Fotografie: Linda Straathof

Hoe ziet het vernieuwde EnergieAkkoord eruit? “Het EnergieAkkoord kent een aantal hoofdactiviteiten: het verbinden van partijen, het ondersteunen en stimuleren van processen en projecten, en het monitoren van resultaten. Ook ondersteunen we warmtecoöperaties die werken aan een duurzame warmtevoorziening. Daarnaast is ook kennisdeling een belangrijke activiteit. Jaarlijks versturen we vier nieuwsbrieven en organiseren we themasessies voor onze partners. Maar ook de communicatie naar buiten toe is belangrijk. Veel ondernemers zijn goed bezig, zonder dat dit bekend is. Daarom hebben we onlangs een inspiratieboekje uitgegeven: ‘Minder gas? Kijk naar de kas!’. Ook hebben we een film gelanceerd, ‘Een glazen wereld, met een warm hart’, over de energietransitie in de glastuinbouw.”

Wat zijn de belangrijkste verschillen met het vorige EnergieAkkoord (2017-2020)?

“Het nieuwe EnergieAkkoord is in principe een verlenging van het vorige akkoord. De doelstellingen zijn grofweg hetzelfde: vermindering van de CO₂-emissie van de glastuinbouw. Ondertussen is de maatschappelijke relevantie alleen maar toegenomen. Ook ligt er inmiddels een nationaal

Klimaatakkoord. In het kader daarvan heeft de glastuinbouwsector de ambitie uitgesproken om in 2040 klimaatneutraal te zijn, mits er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Met dit EnergieAkkoord vervullen wij een regionale rol in de uitvoering van het landelijke akkoord.”

In 2020 hebben jullie ook een Gebiedsvisie vastgesteld. Hoe belangrijk is deze binnen het nieuwe EnergieAkkoord?

“Heel belangrijk; het vormt de rode draad voor onze activiteiten. Zo staat per regio beschreven welke route afgelegd kan worden op weg naar een klimaatneutrale glastuinbouw, inclusief kansen en knelpunten. Warmtenetten, geothermie, restwarmte en externe CO₂ spelen daarin een belangrijke rol. Het is nu onze taak om de Gebiedsvisie voor de Greenport te coördineren, uit te voeren en te monitoren.”

Welke knelpunten leven er?

“De Gebiedsvisie gaat uit van de aanleg van gebiedsdekkende warmtenetten, die moeten worden gevoed door lokale en duurzame bronnen. Een belangrijk knelpunt is de externe CO₂-voorziening

Nico van Ruiten: 'Bij de aanleg van een warmtenet is samenwerking noodzakelijk'

14

voor kassen. Maar ook de sterk verhoogde ODE-heffing op elektriciteit is een belangrijk knelpunt. Tuinders die veel duurzame elektra zijn gaan gebruiken, werden in 2020 geconfronteerd met een prijsstijging van maar liefst 177%. Een frustratie voor veel telers en warmtecoöperaties. Bovendien werkt het averechts; het ontmoedigt veel initiatieven. Met dit EnergieAkkoord willen we bijdragen aan de oplossing van deze knelpunten."

Hoeveel partijen hebben zich aangesloten bij het nieuwe EnergieAkkoord?

"In totaal 52 partijen; in het vorige akkoord waren dat er 49. Naast telers, bedrijven, kennisinstellingen, gemeenten en energieproducenten, hebben zich ook 17 warmtecoöperaties en -collectieven aangesloten. Maar ook partijen zoals Havenbedrijf Rotterdam en Energie Beheer Nederland zijn betrokken. En ik verwacht dat er op termijn nog meer partijen aansluiten."

Hoe belangrijk is de rol van warmtecoöperaties en -collectieven in dit geheel?

"Warmtecoöperaties zijn groepen telers die samen hun warmtevraag combineren. Bijvoorbeeld door te kijken of ze geothermie kunnen ontwikkelen. Of door te onderzoeken of ze kunnen aansluiten op een warmtenet en hier vervolgens samen een strategie voor kunnen bepalen. Daarvoor heb je massa nodig. De energieverduurzaming

is daarom een opgave die boven die van individuele bedrijven uitstijgt."

Hoe is de financiering geregeld?

"Het EnergieAkkoord wordt voor ongeveer de helft gefinancierd door de provincie en voor de helft door de partners. Per jaar krijgen we 100.000 euro van de provincie, als cofinanciering voor verkenningen en proefprojecten. Voorwaarde is dat partijen binnen de Greenport zelf het voortouw nemen. De taak van het EnergieAkkoord is om processen te faciliteren en partijen bij elkaar te brengen. De realisatie ligt bij de ondernemers en marktpartijen zelf."

In hoeverre lopen jullie voor op de rest van Nederland?

"In Greenport West-Holland gebeurt veel. Geothermie is hier goed mogelijk, restwarmte is dichtbij en het gebied kent veel innovatieve ondernemers. Ideale omstandigheden dus om samen stappen te zetten. Dat biedt zeker kansen. Tegelijkertijd is het van belang dat ondernemers hun marktpositie verstevigen en waar mogelijk uitbreiden. Met het EnergieAkkoord bieden we ondernemers een kans om minder afhankelijk te zijn van de prijsvorming en leveringszekerheid van aardgas. Als er straks geen gas meer uit Groningen komt, moet alles worden geïmporteerd. Dat brengt risico's met zich mee."

Bent je tevreden met de behaalde resultaten tot nu toe?

"Wel over de stappen die zijn gezet. Er zijn veel projecten gestart door onze partners, waaronder Warmtesysteem Westland en Warmte Samenwerking Oostland. Ook ben ik blij met de Gebiedsvisie die we hebben opgesteld; het is een onderbouwd en gedragen plan. Aan de andere kant loop je ook tegen knelpunten aan. Denk bij de aanleg van warmtenetten alleen al aan de tijd tussen besluitvorming en volledige benutting. Daar gaat vaak vijf tot tien jaar overheen. Ook hebben we geen invloed op landelijke regels. Dat maakt het niet altijd makkelijk."

Kijkt je met vertrouwen naar het vernieuwde akkoord?

"Ja, ik heb vertrouwen in het akkoord en in de sector. De sector is flexibel en heeft bewezen dat ze weet in te spelen op lastige situaties. Alle partijen zien dat we uiteindelijk moeten verduurzamen. Het EnergieAkkoord draagt daaraan bij. Uit een onafhankelijke evaluatie afgelopen zomer, bleek dat zo'n 80 tot 90% van de deelnemers door wil met het EnergieAkkoord. Partijen waarderen vooral dat ze makkelijk met elkaar in gesprek komen. Dat biedt vertrouwen."

Hoe leuk is het om weer programmaregisseur te zijn?

"Heel leuk! Het blijft een machtige uitdaging. Inmiddels ken ik veel partijen, weet ik in grote lijnen wat er speelt en waar we kunnen helpen bij het verbinden van partijen. Maar ik kan het niet alleen. Zo zetten ook Menno Laan en Nellie-Anne Guijt van de provincie Zuid-Holland, en Hans van den Berg van Glastuinbouw Nederland zich volop in voor het akkoord."

Waar komt jouw passie voor de glastuinbouw vandaan?

"Het is een wereld waarin ik me thuis voel. Mijn beide grootvaders waren glastuinder en zelf ben ik ook 25 jaar glastuinder geweest. Bovendien was ik tien jaar voorzitter van Glastuinbouw Nederland. Samenwerking, innovatie en verduurzaming zijn belangrijke waarden voor mij. Daarom gaat me dit ook zo aan het hart. We moeten de CO₂-emissie verminderen om vooruit te komen met de wereld. En daar wil ik me volledig voor inzetten!" ■

HANS KOOLHAAS, LKP PLANTS:

'Samenwerking grote kracht EnergieAkkoord'

Potplantenkwekerij LKP Plants in Moerkapelle is één van de partijen die is aangesloten bij het EnergieAkkoord. Het familiebedrijf teelt Bromelia's onder 8 hectare glas, verspreid over drie locaties. Hans Koolhaas, technisch directeur van LKP Plants, is nauw betrokken bij het EnergieAkkoord. Niet alleen met zijn eigen bedrijf, maar ook als voorzitter van Warmtecoöperatie Zuidplas Polder.

Doel van de coöperatie is om samen met de 21 leden, die ongeveer 210 hectare glas vertegenwoordigen, een duurzaam warmtesysteem het gebied in te krijgen. "Verduurzaming is voor ons een 'License to produce'. Als wij niet inzetten op verdere verduurzaming, is er geen plaats meer in de keten. Bovendien hebben we als sector afgesproken om in 2040 klimaatneutraal te zijn, mits enkele belangrijke randvoorwaarden voldoende zijn ingevuld. Daarom willen we restwarmte uit de industrie gebruiken voor het verwarmen van onze kassen."

Kansen samen pakken

Inmiddels zijn er veel mooie plannen. Onder andere met WarmtelinQ, een ondergrondse leiding waarmee restwarmte uit de Rotterdamse haven kan worden gebruikt om huizen en bedrijven in Zuid-Holland te verwarmen. Maar om dit soort enorme projecten voor elkaar te krijgen, is het volgens Koolhaas van groot belang om de kansen samen op te pakken. "Ik ben ervan overtuigd dat we eruit komen als we samenwerken. Maar dan moeten we nu de stap zetten naar realisatie. Het EnergieAkkoord kan ons daarbij helpen. Het mooie is namelijk dat alle partijen hierin zijn vertegenwoordigd en met elkaar samenwerken. Bovendien hebben we samen met Nico van Ruiten als programmaregisseur en Hans van den Berg van Glastuinbouw Nederland een heel mooi team. We moeten nu vol gas en vooral groene energie verder!"